

<i>UCHUN PARALLEL QUVISH STRATEGIYASI</i>	
Рашидова Сайера <i>ШАББАТ В ИУДАИЗМЕ</i>	334
А.К.Юсупова Х.Р.Зайнолобидинова <i>АНАЛИЗ ТИПИЧНЫХ ОШИБОК УЧЕНИКОВ ПРИ РЕШЕНИИ ЗАДАЧ СТЕРЕОМЕТРИИ</i>	337
Atajanova Muqaddas <i>BOSHLANG'ICH SINFLARNING O'QISH DARSLARIDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI</i>	342
Abdullayev Botir Jabbor o'g'li J.Mirzayev <i>ABDUSAMAD BOBOXO'JAYEVNING ARXIV HUJJATLARI</i>	345
Muxammedova Ozoda Axtamovna <i>TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNING RUS TILIGA BO'LGAN SALOHİYATINI BOSQICHMA-BOSQICH RIVOJLANTIRISH</i>	349
Иброхимова Мохинурхон Ахрорхон кизи <i>ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ КЛАССИФИКАЦИИ НЕЧЛЕНИМЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ</i>	352
Nurullayeva Iroda <i>TOG'AY MUROD ASARLARIDA FOLKLOR NAMUNALARI</i>	359
Назарова Д.Т Рахманқулов А.О Хамраева С.А <i>ЯНГИ ТАРКИБЛИ ТЕХНИК ТЎҚИМАНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ЯРАТИШ</i>	363
Hashimova Sh.K Eshonova X <i>MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS A MEANS OF IMPROVING THE QUALITY OF TEACHING LINGUISTIC AND LITERARY DISCIPLINES AT THE UNIVERSITY</i>	367
Б.Ў.Рўзиев <i>ИЖТИМОЙ ТАРМОҚЛАРНИНГ ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИГА ТАЪСИРИ .</i>	370
Аширов Бойбури Шералиевич <i>ЭКРАНЛИ ГРУНТ ТЎҒОННИНГ ФИЛЬТРАЦИЯ ҲИСОБИ.</i>	375
Mustofoyeva Malika G'ayratjon qizi <i>IQTISODIYOT, UNING TARMOQLARI HAMDA SOHA MUAMMOLARI</i>	378
Бакиева М.П <i>КОНФЛИКТЫ В УЧЕНИЧЕСКОМ СООБЩЕСТВЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ</i>	382
Rajabova Zebiniso <i>JON STEYNBEK IJODIDA YOLG'IZLIK MOTIVINING TASVIRLANISHI</i>	389
Kenjayeva Vazira <i>JEK LONDON IJODIDA TABIAT TASVIRI</i>	392

TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNING RUS
TILIGA BO'LGAN SALOHİYATINI BOSQICHMA-BOSQICH
RIVOJLANTIRISH

Muxammedova Ozoda Axtamovna

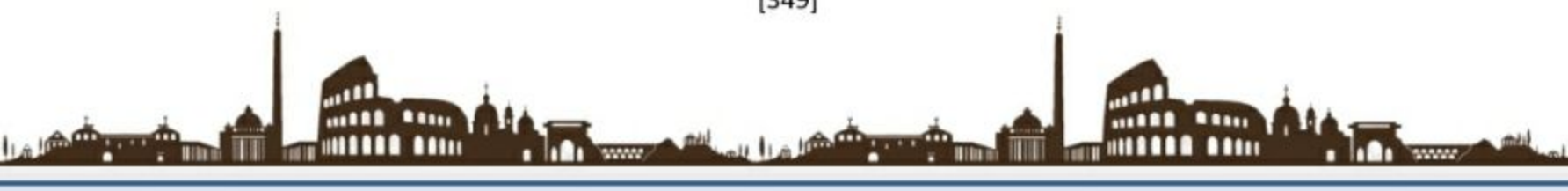
*TTA O'zbek va xorijiy tillar
kafedrasi o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Rus tilini o'rganishga qiziqishni nazorat qilish rus tilini qo'llab-quvvatlash va targ'ib qilish bo'yicha asosiy tadbirlardan biridir. Maqolada oliy ta'lim muassasalarida rus tilini o'qitish metodikasi o'quv topshiriqlaridan foydalanishning mavjud holati, xususan, tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalariga rus tilini o'rgatish, kasbiy va ijtimoiy nuqtai nazardan muloqot madaniyatini rivojlantirish, mo'ljallangan o'quv adabiyotlarida savol, mashq va topshiriqlarning berilishi tahliliy o'rganildi, shuningdek keying yillarda o'quv va metodik topshiriqlarni takomillashtirish bo'yicha olib borilgan ishlarga murojaat qilindi. Mavzuning dolzarbligi tibbiyot oliy o'quv yurti talabalariga kasbiy yo'naltirilgan nutqni o'rgatish jarayonini uslubiy ta'minlash muammosining ishlab chiqilmaganligi bilan belgilanadi.*

Калит сўзлар: *oliy ta'lim, rus tili o'qitish metodikasi, zamonaviy o'qitish talablari, o'quv topshiriqlari, kasbiy tayyorgarlik, nutqiy kompetensiya va malakali muloqot*

Talabalarga o'z mutaxassisliklari tilini o'qitish sifatini rivojlantirish va yaxshilashning optimal usullarini izlash filologik bo'lmagan universitetlarda rus tilini chet tili sifatida o'qitishning zamonaviy nazariyasi va amaliyotining markaziy muammolaridan biridir. Ko'pgina mutaxassislar uchun uslubiy jihatdan malakali muloqot qilish qobiliyati professional ahamiyatga ega ekanligi aniq. Kasbiy nutq faoliyatini amalga oshirish qobiliyati boshqa odamlar bilan bevosita aloqada bo'lish o'z kasbiy harakatlarini malakali bajarishning ajralmas sharti bo'lganida alohida ahamiyatga ega. Aynan shu holat tibbiyot oliy o'quv yurti talabalariga uchun tilni aloqa vositasi sifatida o'qitishning uslubiy yordamini ishlab chiqishni talab qiladi. Uslubiy ta'minot deganda biz o'quvchilarning o'quv faoliyatini boshqarishning eng muhim vositalaridan biri sifatida o'quv jarayonini uslubiy boshqarish jihatini tushunamiz. O'quv jarayonini uslubiy ta'minlashning ilmiy asoslarini ishlab chiqish mavjud amaliyotni har tomonlama tahlil qilish bilan bog'liq.

O'zbekiston hududida rus tili 1860-yillarga kelib keng tarqaldi va o'sha vaqtdan boshlab uning ijtimoiy-huquqiy holatini bir necha bor o'zgarishi bilan birga uzoq rivojlanish va shakllanish bosqichini bosib o'tdi. O'zbekistonda ukrainlar, nemislar, koreyslar, tatarlar, qozoqlar va boshqa turli millat vakillari istiqomat qilishadi. Ular bir-biri bilan asosan rus tilida muloqot qilishadi. Bu

ko'pchilik shaharliklar, ayniqsa, toshkentlik o'zbeklar uchun ikkinchi tilga aylandi. Ona va chet tillarida muloqot qilish qobiliyati insonning kasbiy va ijtimoiy muvaffaqiyatining muhim sharti bo'lib, uning shakllanishi kasbiy ta'lim bilan yo'naltirilishi kerak bo'lgan asosiy kompetensiyalardan biri hisoblanadi.

Shu munosabat bilan respublikamizdagi oliy o'quv yurtlari talabalarini o'qitishda kasbiy kompetensiyani shakllantirishning eng muhim elementi chet tilidagi professional va kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdir. Bu shuni anglatadiki talabalarga rus tilini o'rgatish rus tilini professional muloqot vositasi sifatida amaliy o'zlashtirishga qaratilishi kerak. Tibbiyot oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayonining tuzilishidan kelib chiqqan holda, universitetda shifokorning kasbiy tayyorgarligining yakuniy bosqichi sifatida klinik amaliyot uchun til o'rgatish ustuvor vazifa bo'ladi.

Hozirgi vaqtda ona va chet tillarida muloqot qilish qobiliyati insonning kasbiy va ijtimoiy muvaffaqiyatining muhim sharti bo'lib, uning shakllanishi kasbiy ta'lim bilan yo'naltirilishi kerak bo'lgan asosiy kompetensiyalardan biri hisoblanadi.

Bugungi kun yoshlarining shaxs sifatida kamol topishi, intellectual jihatdan rivojlanishi, mavjud qobiliyatlarini oshirishlari, o'z ustilarida izchil ishlanishlari dolzarb vazifalardan biridir. Ta'lim jarayonida eng zarur omillardan biri talabalarni o'qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish bilim berishning eng samarali yo'llaridan bo'lib hisoblanadi. Xususan hozirgi kunda oliy o'quv yurti talabalarining o'z ona tilidan tashqari mavjud chet tillardan bir nechasini o'rganishga bo'lgan ehtiyoji kundan-kunga ortib bormoqda.

Ayni paytda rus tilini o'rgatish, umuman rus tilini bilishga qiziqishni oshirish uchun barcha shart-sharoit yaratilmoqda. Bugungi kunga kelib tibbiyot oliy o'quv yurtlari talabalarini rus tilini grammatikadan, ya'ni "Oddiy gap" mavzusidan o'rganishni boshlab, leksik minimumini majburiy ravishda oshirib borishmoqda. Ushbu bosqichda rus tilini o'qitishda alohida o'rin tibbiy terminologiya va ilmiy nutq uslublarini o'rganishga beriladi. Ko'pgina talabalar nutqning so'zlashuv uslubiga, yetarli miqdordagi grammatik bilimga, ma'lum lug'atga ega, lekin tabiiy muloqotda monolog gapni deyarli ishlab chiqarmaydi, rasmiy ish va ilmiy nutq uslublarining tuzilishi va matnlarini yaratish tamoyillarini bilmaydi, og'zaki gapirishda qiynaladi. Shu sababli talabalar muayyan mutaxassislik terminologiyasini, mavhum lug'atni va kasbiy sohada malakali muloqotni o'rganishlari kerak.

Grammatika va ilmiy nutq uslubini o'rganish bosqichma-bosqich amalga oshirilishi kerak. Shunday qilib, birinchi semestrda talabalar gapning tuzilishi va nutqning funktsional va semantik turlari: fikrlash, bayon qilish bilan tanishadilar. Uslubiy xususiyatlarni bilish o'quvchilarning mantiqiyliги, izchilligi va aniqligi

bilan ajralib turadigan monolog nutq ko'nikmalarini rivojlantirishni ta'minlaydi. Talabalar ilmiy matnni rejalashtirishni, o'qigan matn asosida yozma dalil keltirishni, konspektlar olishni, taklif qilingan mavzu bo'yicha bayon yozishni o'rganadilar. Oddiy so'z bilan aytganda, talabalar o'quv jarayoniga faol jalb qilingandagina berilayotgan materiallarni oson idrok etishadi, tushunishadi va eslab qolishadi. Til o'qituvchi va talabalar uchun mustaqil ravishda dasturlashtiradigan fan bo'lib, o'qituvchining vazifasi talabaga buni amalga oshirishga yordam berishdir.

Zamonaviy jamiyatda ro'y berayotgan o'zgarishlar ta'lim maydonini jadal takomillashtirishni, davlat, ijtimoiy va shaxsiy ehtiyoj va manfaatlarni hisobga olgan holda ta'lim maqsadlarini belgilashni talab qiladi.

Talabalarni o'qishga majburlash emas, balki ularning qiziqishini uyg'otish, bilimlarni doimiy egallashga qaratish, o'z pedagogik faoliyatini yuqori darajada amalga oshirsagina ta'lim jarayoni hamma uchun muhim bo'lib qoladi, shunda talaba rag'batlantiriladi va ayniqsa rus tiliga bolgan qiziqishi ortib boradi. Boshqa barcha fanlardan farqli o'laroq, rus tili o'qituvchisi ajoyib imtiyozga ega bo'lishi kerak: u doimo o'quvchilari dunyoqarashini rivojlantirish uchun suhbatlar uyushtirib borishi lozim. Agar rus tili darslarida tilning doimiy o'zgaruvchan, lekin ayni paytda juda barqaror tizim ekanligi haqidagi g'oya yaratilsa, maqsadga muvofiq bo'lardi. Talabalarga rus tilini o'rgatishda ona tilimiz, xususan, o'zbek tilining fonetik xususiyatlarini hisobga olishimiz kerak, chunki o'zbek tilida barcha undoshlar yumshoq talaffuz qilinadi. Pedagoglar o'quvchilarga doimiy ravishda xatoga yo'l qo'yadigan va haqiqiy rus tilini buzadigan savodsiz odamlar sifatida emas, balki bir tomondan oldingi avlodlar tilining eng muhim xususiyatlarini saqlab qolishlari kerak bo'lgan teng ona tilida so'zlashuvchilar sifatida munosabatda bo'lishlari maqsadga muvofiqdir. Filolog bo'lmagan tibbiyot oliy o'quv yurti talabalari tomonidan rus tilini o'rganishdan maqsad - uni tibbiyot oliy o'quv yurtida ma'lum bir kasbni o'zlashtirish vositasi sifatida o'zlashtirish va undan o'z kasbiy faoliyatini amalga oshirishda foydalanish (rus tilida maxsus adabiyotlarni o'qish, ilmiy muassasalarda nutq so'zlash) va amaliy konferensiyalar, bemorlar va hamkasblar bilan muloqot qilish va hokazo.).

Hozirgi vaqtda “COVID-19” deb ataluvchi kasallik butun dunyo bo'ylab tarqalayotgan bir paytda biz xotirjamlikni saqlashimiz va zamonaviy axborot texnologiyalari va texnologiyalaridan keng foydalangan holda, turli usullardan foydalangan holda o'quvchilarimizga rus tilini o'rgatishda davom etishimiz kerak.

ITALY

**ONLINE
CONFERENCE**

**"FORMATION OF PSYCHOLOGY
AND PEDAGOGY AS
INTERDISCIPLINARY SCIENCES"**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-ONLINE

CONFERENCE

WWW.INTERONCONF.ORG